

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

Pomorze
Zachodnie

Stan i perspektywy
zachodniopomorskiego
ratownictwa medycznego
w kontekście rynku pracy

Raport

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W SZCZECINIE

Stan i perspektywy zachodniopomorskiego
ratownictwa medycznego
w kontekście rynku pracy

Raport

Szczecin 2023 r.

Autor raportu: Artur Frąckiewicz

Redakcja: Andrzej Przewoda

Opracowanie graficzne: Marta Mróz

Projekt i realizacja badania: Wydział Badań i Analiz – Paweł Nowak (naczelnik), Marta Baranowska, Artur Frąckiewicz, Marta Mróz, Andrzej Świeboda (Biuro Zachodniopomorskie Obserwatorium Rynku Pracy) oraz Jacek Siekierzycki (Biuro Statystyki Publicznej).

Copyright by Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

Kopiowanie i rozpowszechnianie może być dokonywane z podaniem źródła

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie
Ul. A. Mickiewicza 41
70-383 Szczecin
www.wup.pl
e-mail: sekretariat@wup.pl

Słowo wstępne

Zapraszam do zapoznania się z raportem „Stan i perspektywy zachodniopomorskiego ratownictwa medycznego w kontekście rynku pracy”. Stanowi on podsumowanie badania przeprowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie przy współpracy z Wydziałem Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego. Badanie jest kolejnym, które dotyczy zachodniopomorskiej służby ochrony zdrowia. Zainteresowanie akurat tym obszarem w kontekście rynku pracy, stanowi odpowiedź na docierające do publicznych służb zatrudnienia sygnały związane z kłopotami w zaspokajaniu potrzeb zatrudnieniowych pracodawców, a także niezadowoleniem ratowników medycznych z warunków pracy oraz proponowanego za nią wynagrodzenia.

Opracowanie skierowane jest do Czytelników zainteresowanych problematyką obejmującą sytuację zachodniopomorskich placówek ochrony zdrowia, a także zatrudnianych przez nie pracowników wykonujących bardzo trudną i odpowiedzialną pracę ratownika medycznego. Jest to szczególnie interesujący i ważny obszar badawczy. Związane to jest z jednej strony ze znaczeniem jakie mają zawody medyczne dla jakości życia społecznego, a z drugiej ze względu na realizację celów polityki samorządu województwa w zakresie rynku pracy i ochrony zdrowia.

Realizacja badania nie byłaby możliwa bez życzliwej współpracy ze strony zachodniopomorskich ratowników medycznych i Zarządzających zachodniopomorskimi placówkami ochrony zdrowia, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu. Dziękuję za poświęcony czas. Mam nadzieję, że w przygotowanym przez WUP w Szczecinie opracowaniu znajdziecie Państwo interesujące dla siebie informacje.

Andrzej Przewoda

Dyrektor

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

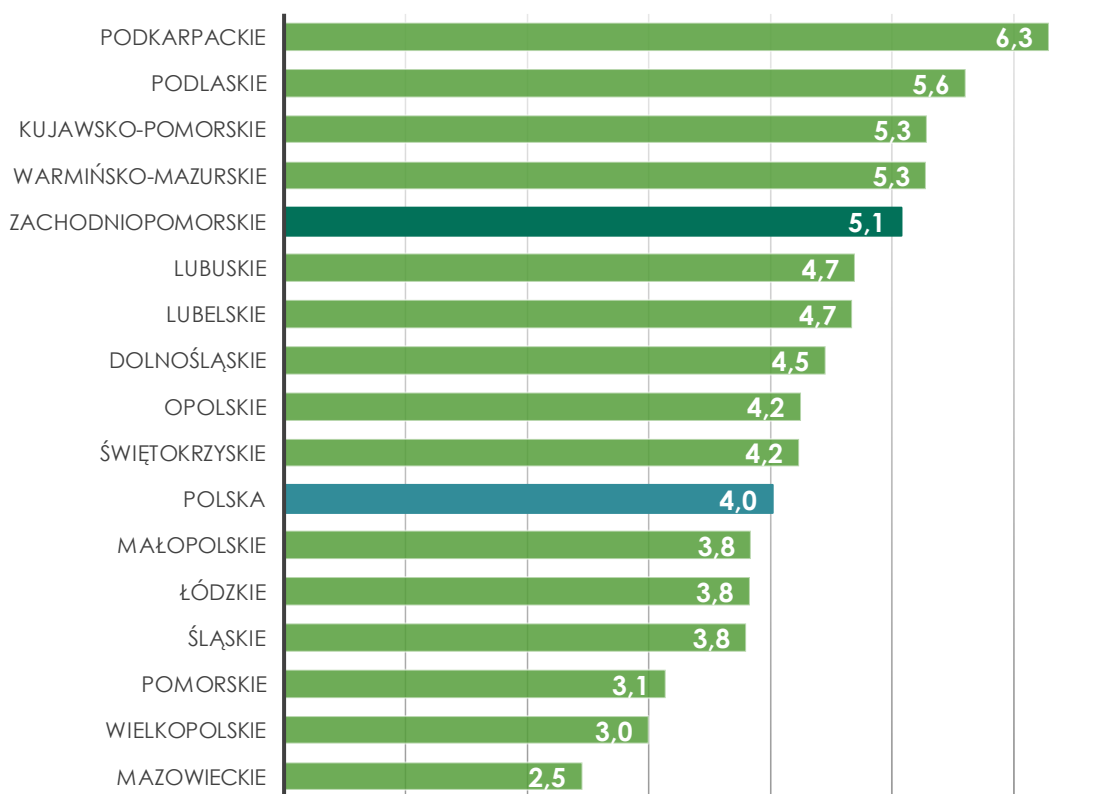
I. Ratownictwo medyczne w województwie zachodniopomorskim

Początki instytucjonalnego ratownictwa medycznego w Polsce sięgają końca XIX wieku.¹ Od tamtego czasu zarówno idea funkcjonowania systemu ratownictwa medycznego, jak i regulacje roli zawodowej ratownika medycznego podlegały wielu zmianom. Najnowsze rozwiązania w tym zakresie zostały zawarte w ustawie z dnia 1 grudnia 2022 roku o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych.

Województwo zachodniopomorskie na koniec 2021 roku zajmowało 5 miejsce w kraju pod względem liczby ratowników medycznych przypadających na 10 000 mieszkańców. Wysoką pozycję zapewnił województwu wskaźnik na poziomie 5,1. Jest to wynik wyraźnie powyżej wartości wyliczonej dla całego kraju. Od roku 2015 do 2021 liczba ratowników medycznych w województwie zachodniopomorskim wzrosła o 128,3%. Największy wzrost w rozważanym okresie miał miejsce w latach 2016-2017.²

Wykres 1. Liczba ratowników medycznych na 10 000 mieszkańców na koniec 2021 r.

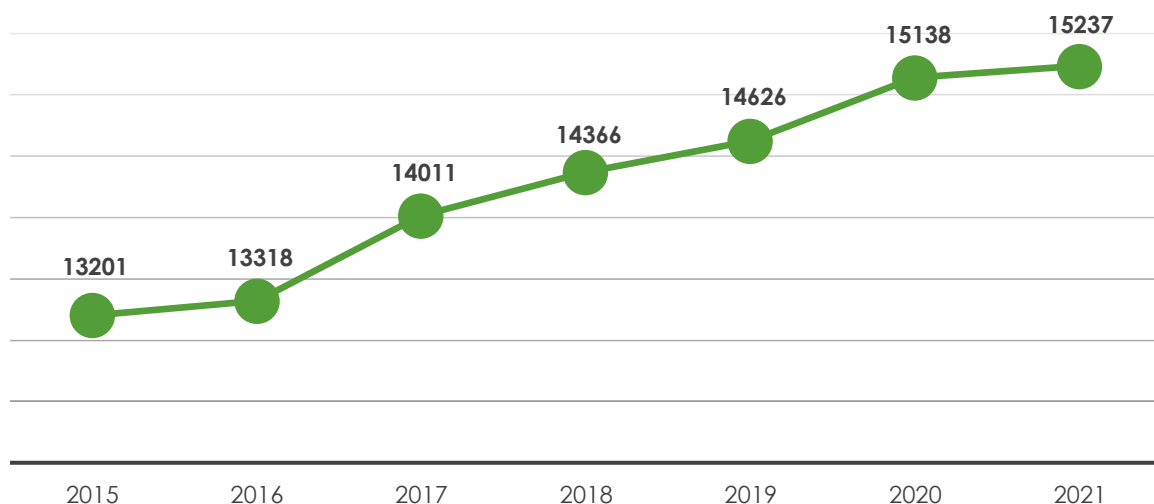

Źródło: Opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie danych GUS.

¹ Ślęzak D., Żuratyński P., Krzyżanowski K., Kalis A. „Państwowe ratownictwo medyczne w Polsce”, w: Logistyka – nauka, nr 4/2015, s. 8419.

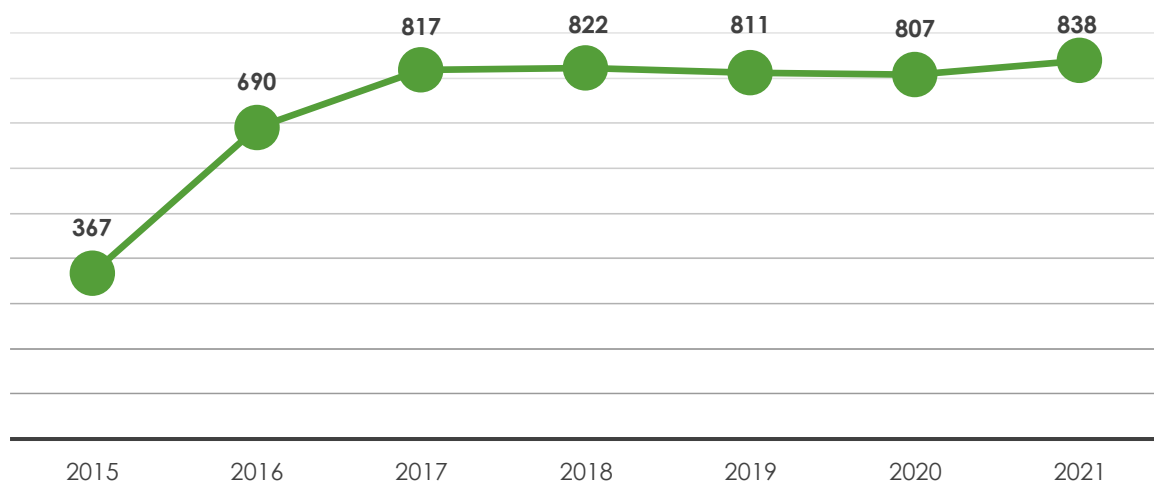
² Informacje o stanie ratownictwa medycznego pochodzą z ukazujących się cyklicznie raportów Głównego Urzędu Statystycznego: „Zdrowie i ochrona zdrowia”.

Wykres 2. Zmiany liczby ratowników medycznych w Polsce w latach 2015-2021

Źródło: Opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie danych GUS.

Wykres 3. Zmiany liczby ratowników medycznych w województwie zachodniopomorskim w latach 2015-2021

Źródło: Opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie danych GUS.

Tabela 1. Zmiany liczby ratowników medycznych w Polsce i woj. zachodniopomorskim w ujęciu procentowym (zmiany w porównaniu z rokiem poprzednim)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Zachodniopomorskie	88,0%	18,4%	0,6%	-1,3%	-0,5%	3,8%
Polska	0,9%	5,2%	2,5%	1,8%	3,5%	0,7%

Źródło: Opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie danych GUS.

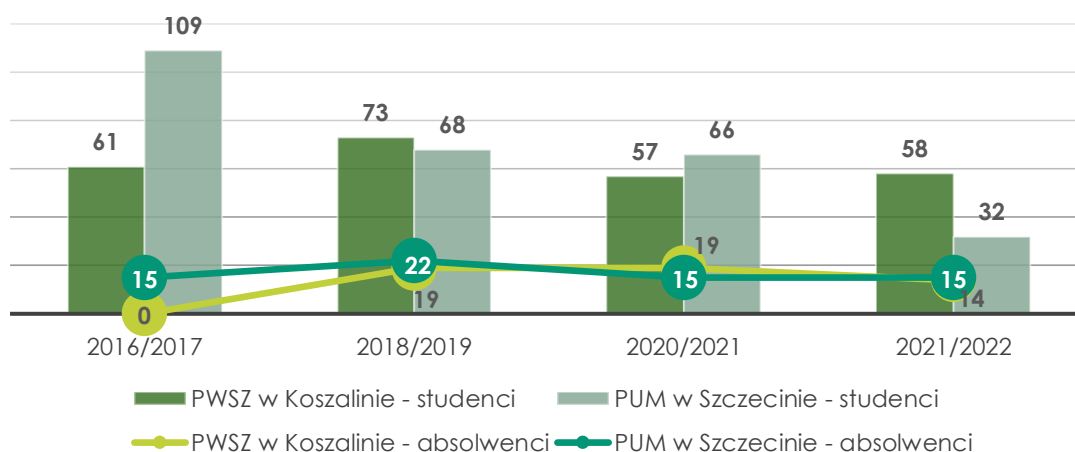
Na koniec 2021 roku, w województwie zachodniopomorskim pomocy udzielały 83 zespoły ratownictwa medycznego. Ich liczba – 0,5 zespołu - przypadająca na 10 000 mieszkańców lokowała województwo na 4 miejscu w kraju (PL = 0,42). Spośród zespołów ratownictwa medycznego 15 stanowiły zespoły specjalistyczne, 67 zespoły podstawowe, a 1 zespół działał w ramach lotniczego pogotowia ratunkowego. Warto dodać, że województwo zachodniopomorskie było zarówno w 2020, jak i 2021 roku krajowym liderem pod względem liczby interwencji medycznych w miejscu zdarzenia zespołów ratownictwa medycznego na 1 000 mieszkańców.

Na koniec 2021 roku na 10 000 mieszkańców województwa zachodniopomorskiego przypadało 0,5 zespołu ratownictwa medycznego.

Bardzo istotnym dla osiągnięcia lub zachowania równowagi podaży-popytu na rynku pracy jest jego otoczenie edukacyjne. W województwie zachodniopomorskim na kierunku „Ratownictwo medyczne” można studiować w Szczecinie i Koszalinie. W 2020 roku Pomorski Uniwersytet Medyczny przeprowadził dotychczas ostatni nabór na kierunku „Ratownictwo medyczne”. Rzecznik uczelni wskazała jako powód takiej decyzji m.in. „względy ekonomiczne”.³ Decyzja ta wywołała negatywne reakcje części środowiska zachodniopomorskich ratowników medycznych reprezentowanych przez Stowarzyszenie Ratowników Medycznych Pomorza Zachodniego.⁴ W 2023 roku PUM zaplanował przywrócenie kierunku ratowniczego na uczelni - nazwa kierunku: „Ratownictwo medyczne i morskie”.⁵

Wykres 4. Liczba studentów i absolwentów kierunku Ratownictwo medyczne w województwie zachodniopomorskim (stan na koniec 2016, 2018, 2020 oraz 2021 roku)

Źródło: Opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie danych GUS.

³https://wszczecinie.pl/aktualnosci,pum_likwiduje_kierunek_ratownictwo_medyczne_ratownicy_oburzen_i_to_nieetyczne_i_krotkowzroczne,id-34906.html

⁴ Z oświadczeniem Stowarzyszenia można zapoznać się pod adresem: <https://www.facebook.com/people/Stowarzyszenie-Ratownik%C3%B3w-Medycznych-Pomorza-Zachodniego/100067408484021/>

⁵ <https://radioszczecin.pl/1,448863,ratownictwo-medyczne-i-morskie-nowy-kierunek-na->

II. Stan i perspektywy zachodniopomorskiego ratownictwa medycznego w kontekście rynku pracy – PRACODAWCY

INFORMACJE O BADANIU

W przeprowadzonym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie w IV kwartale 2022 roku badaniu „**Stan i perspektywy zachodniopomorskiego ratownictwa medycznego w kontekście rynku pracy**” wzięło udział 63,6% (7 z 11) z wytypowanych do niego przedstawicieli placówek ochrony zdrowia, w których zatrudniani są ratownicy medyczni. Respondentami były osoby odpowiedzialne za decyzje kadrowe w objętych badaniem placówkach (szpitale) działających na terenie miasta Szczecina, miasta Koszalina, powiatu stargardzkiego oraz gryfińskiego.

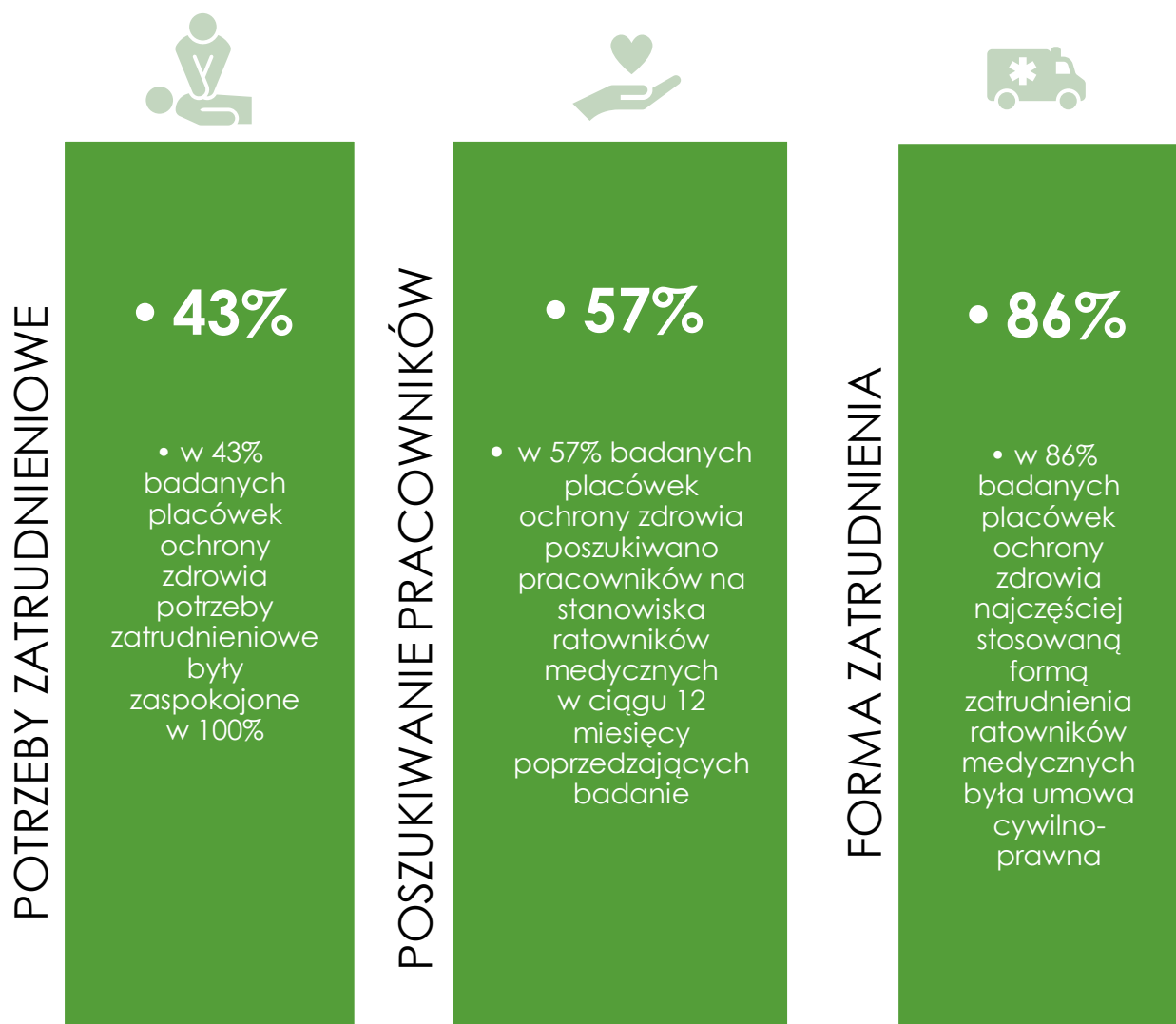
Jednym z najczęściej wymienianych w debacie publicznej problemów służby zdrowia jest deficyt pracowników w zawodach medycznych. W przypadku pielęgniarek i położnych potwierdziły to przeprowadzone przez WUP w Szczecinie badania z 2020 roku. Niepokojących informacji dostarczają także wyniki badania dotyczącego ratowników medycznych na zachodniopomorskim rynku pracy. Tylko w 43% objętych badaniem placówek, potrzeby zatrudnieniowe w zawodzie ratownika medycznego były w pełni zaspokojone. Pozostali respondenci deklarowali zaspokojenie potrzeb zatrudnieniowych na poziomie od 70% do 95%. Dla porównania w 2020 roku w przypadku zatrudniania pielęgniarek, pełne zaspokojenie potrzeb zatrudnieniowych w szpitalach charakteryzowało jedynie 15% z nich. Z lepszą sytuacją mieliśmy do czynienia w przypadku położnych – pełne zaspokojenie potrzeb dotyczyło 45% placówek. Zarówno wyniki badania dotyczącego ratowników medycznych, jak i pielęgniarek i położnych świadczą o poważnym deficycie pracowników w wymienionych zawodach medycznych w województwie zachodniopomorskim.

Tylko w 43% objętych badaniem placówek, potrzeby zatrudnieniowe były w pełni zaspokojone.

W ciągu 12 miesięcy poprzedzających przeprowadzenie badania, w 57% biorących w nim udział szpitalach poszukiwano pracowników na stanowisko ratownika medycznego. Najczęściej było to spowodowane rezygnacją pracownika z pracy w danej placówce ochrony zdrowia. W objętych badaniem placówkach najczęściej stosowaną formą zatrudnienia ratowników medycznych była umowa cywilno-prawna (86%).

Rycina 1. Potrzeby zatrudnieniowe na stanowiskach ratowników medycznych w badanych placówkach ochrony zdrowia

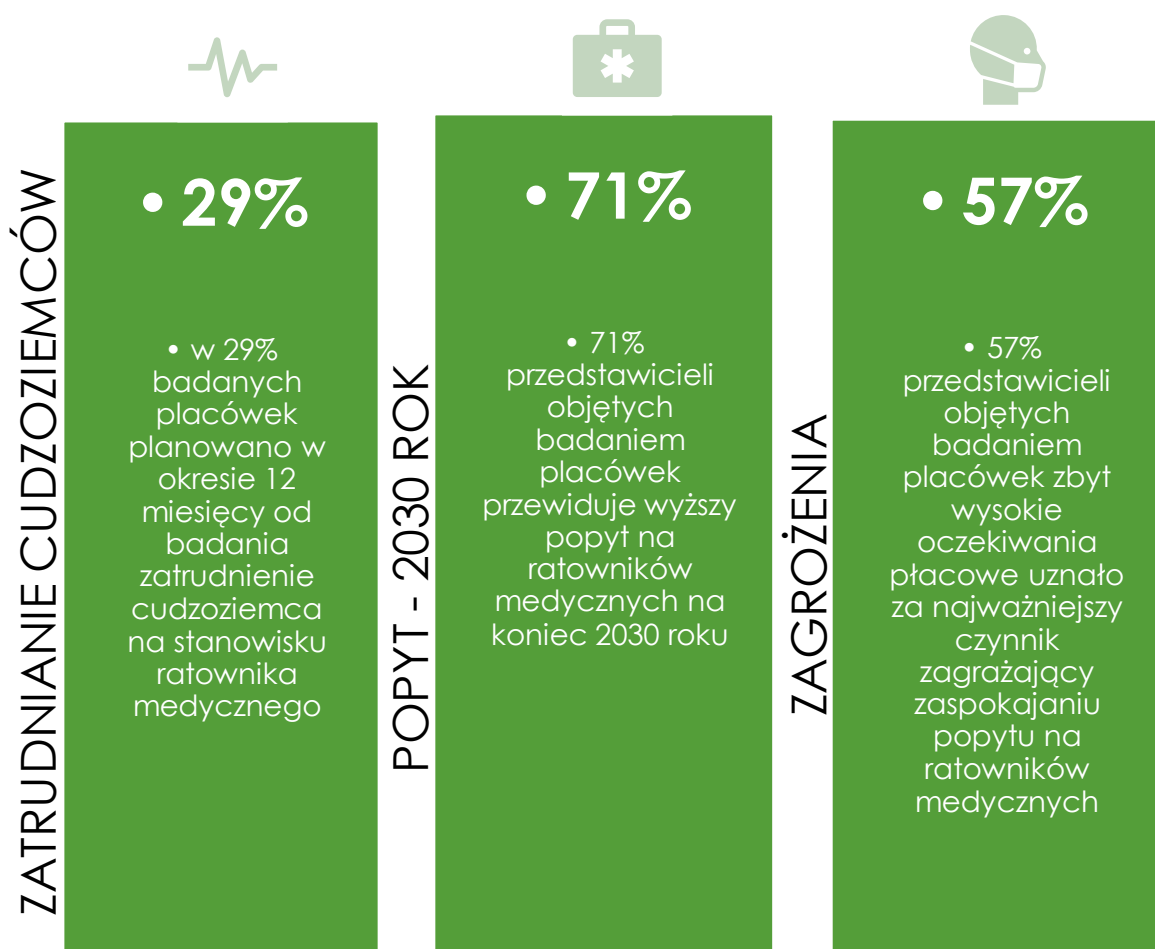

Źródło: Opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie badań własnych.

Jednym ze sposobów rozwiązywania problemów z pozyskiwaniem pracowników w zawodach medycznych jest zatrudnianie osób, które nabyły już prawa emerytalne, a także proponowanie pracy cudzoziemcom. W objętych badaniem placówkach ochrony zdrowia, w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie korzystano z żadnego z wymienionych rozwiązań. Biorący udział w badaniu pracodawcy nie zatrudniają cudzoziemców na stanowisku ratownika medycznego przede wszystkim ze względu na „występowanie zbyt wielu barier formalnych (m.in. nostryfikacja

dyplomu, uzyskanie pozwolenia)" oraz obawy związane z występowaniem „barier o charakterze kompetencyjno-organizacyjnym (odmienne od obowiązujących w Polsce standardy i oczekiwania organizacyjne)". Wymienione powody wskazywało 43% respondentów. Przy czym w 29% placówek objętych badaniem planowano w ciągu najbliższych 12 miesięcy zatrudnić cudzoziemca na stanowisku ratownika medycznego.

Rycina 2. Opinie przedstawicieli badanych placówek ochrony zdrowia na temat kształtowania się popytu na ratowników medycznych

Źródło: Opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie badań własnych.

„Jak będzie kształtował się popyt na ratowników medycznych na zachodniopomorskim rynku pracy w przyszłości?” – to jedno z najważniejszych pytań w kontekście aktualnego deficytu pracowników na stanowiskach ratowników medycznych. Zdecydowana większość biorących udział w badaniu przedstawicieli placówek ochrony zdrowia jest przekonana, że na koniec 2030 roku popyt będzie raczej wyższy od aktualnego (71%). Pozostali badani spodziewają się popytu na poziomie zbliżonym do aktualnego.

Spośród czynników, które w ciągu najbliższych 5 lat w największym stopniu będą zagrażać zaspokajaniu popytu na pracowników na stanowisku ratownika medycznego w województwie zachodniopomorskim, najczęściej przez

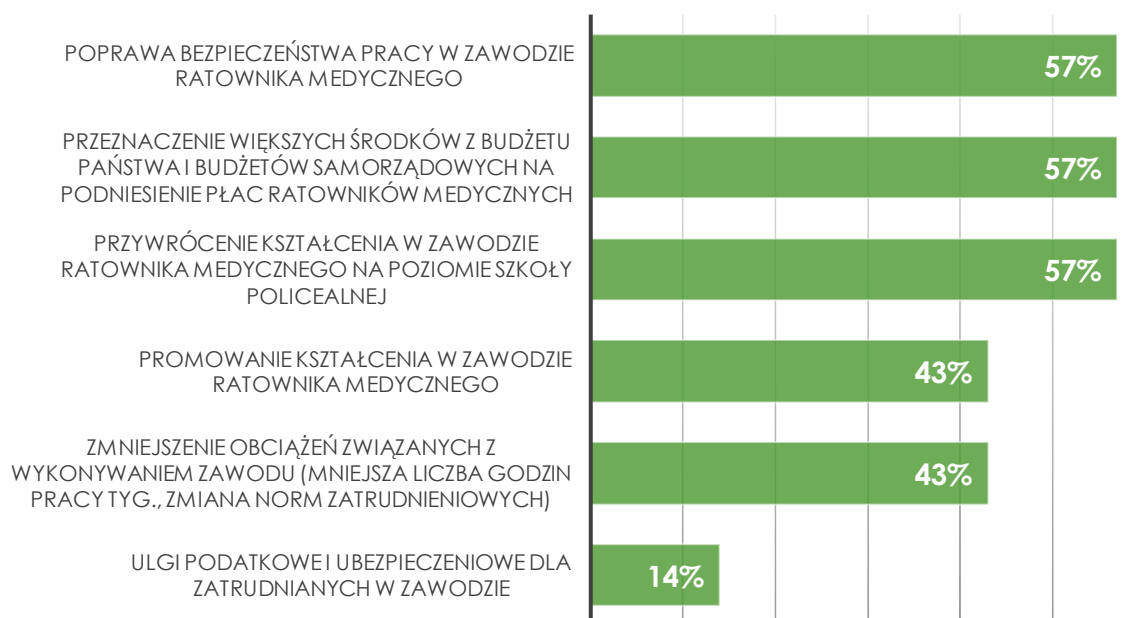
respondentów wskazywane były „zbyt wysokie oczekiwania płacowe” kandydatów do pracy (57% wskazań). Badani zwrócili także uwagę na problem: oddziaływania stereotypu zawodu ratownika medycznego, jako nisko opłacanego, a zarazem bardzo trudnego i odpowiedzialnego oraz na brak znacznego wzrostu wynagrodzenia w zawodzie i brak chętnych do kształcenia się w nim.

57% badanych pracodawców postuluje za przywróceniem kształcenia w zawodzie ratownika medycznego na poziomie szkoły policealnej.

Badani pracodawcy podzielili się opiniami dotyczącymi propozycji rozwiązania problemu niedoboru chętnych do pracy na stanowisku ratownika medycznego. W pierwszej kolejności (57% wskazań) postulują: przywrócenie kształcenia w zawodzie ratownika medycznego na poziomie szkoły policealnej⁶, poprawę bezpieczeństwa pracy w zawodzie, a także przeznaczenie większych środków z budżetu państwa i budżetów samorządowych na płace (wykres 5). Badani zwrócili także uwagę na potrzebę zmian w zakresie obciążeń związanych z wykonywaniem zawodu, a także na potrzebę podjęcia wysiłków w zakresie jego promowania. Warto dodać, że jednocześnie zdecydowana większość badanych uznała, że obowiązujący podstawowy tygodniowy wymiar pracy (37 godzin 55 minut) jest optymalny (86% badanych).

Wykres 5. Proponowane przez respondentów reprezentujących zachodniopomorskie placówki ochrony zdrowia rozwiązanie zwiększające liczbę osób chętnych do pracy w zawodzie ratownika medycznego

Źródło: Opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie badań własnych.

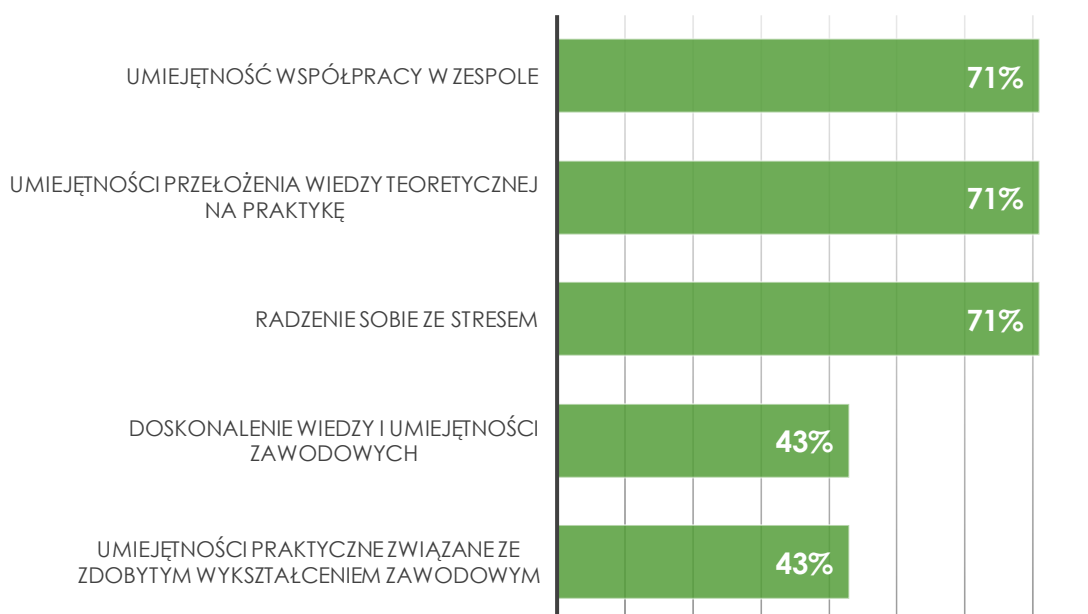
⁶ Pomysł przywrócenia kształcenia w zawodzie ratownika medycznego na poziomie szkoły policealnej jako dobry oceniło 25% uczestniczących w badaniu ratowników medycznych. W tym 11% oceniło ten pomysł zdecydowanie pozytywnie.

Radzenie sobie ze stresem jest jedną z najważniejszych kompetencji oczekiwanych od ratowników medycznych przez badanych pracodawców.

Z wykonywaniem zawodu ratownika medycznego związanych jest szereg zagrożeń dla życia i zdrowia, a także regularne znajdowanie się w sytuacjach traumatycznych. W konsekwencji od kandydatów do pracy w tym zawodzie oczekuje się najwyższego poziomu odporności na stres. Potwierdzają to wyniki badania. Uczestniczący w nim pracodawcy reprezentujący placówki ochrony zdrowia wśród „najważniejszych” kompetencji dla wykonywania zawodu ratownika najczęściej wymieniali umiejętność „radzenia sobie ze stresem” (71% wskazań). Poza tą umiejętnością, tak samo często, wskazywali: umiejętność „przełożenia wiedzy teoretycznej na praktykę” oraz „umiejętność pracy w zespole”.

Wykres 6. Najważniejsze w opinii respondentów reprezentujących zachodniopomorskie placówki ochrony zdrowia kompetencje dla osób wykonujących zawód ratownika medycznego

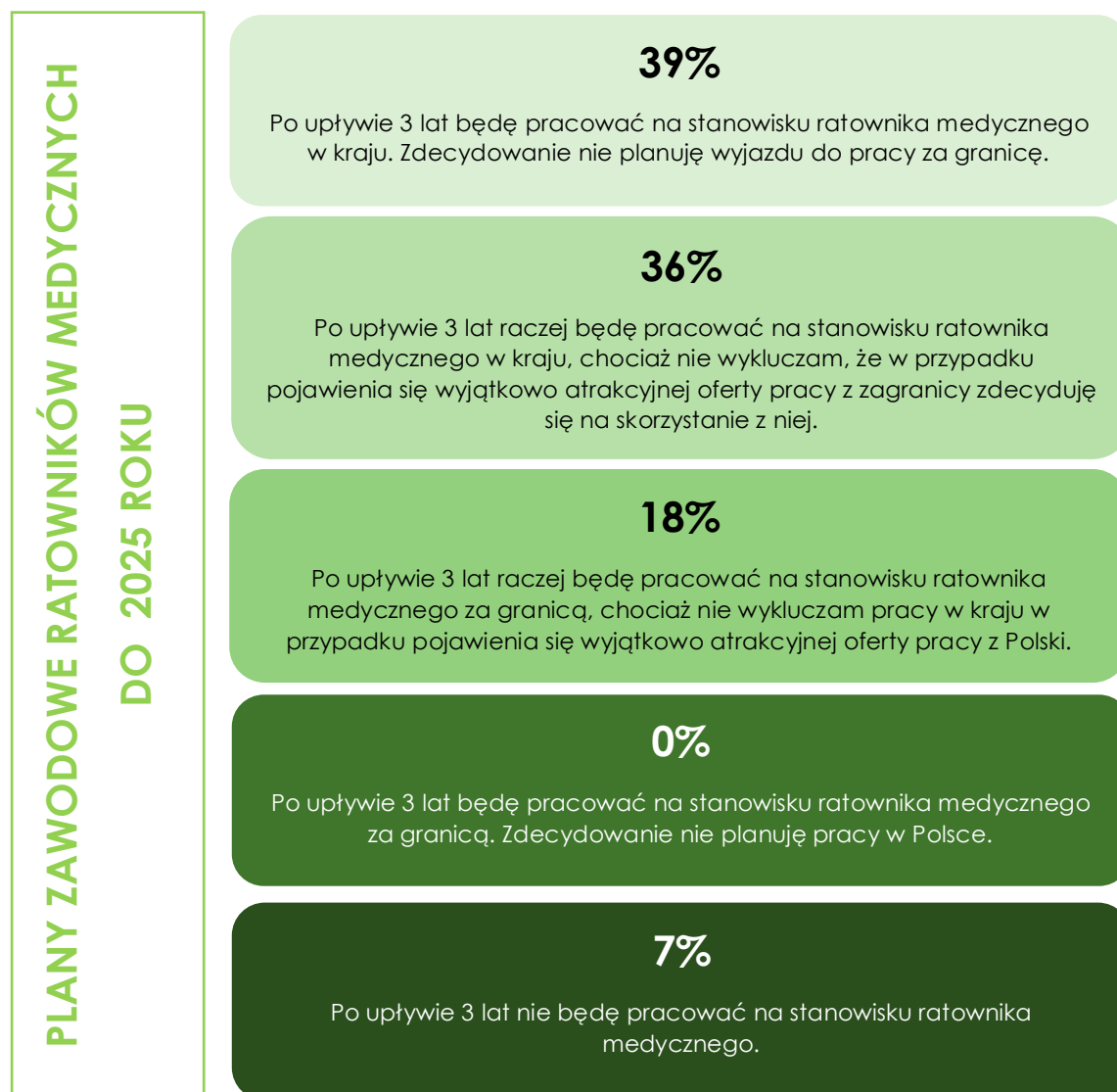
Źródło: Opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie badań własnych.

III. Stan i perspektywy zachodniopomorskiego ratownictwa medycznego w kontekście rynku pracy – RATOWNICY MEDYCZNI

W przeprowadzonym w IV kwartale 2022 roku badaniu wzięło udział 28 ratowników medycznych pracujących w zachodniopomorskich placówkach ochrony zdrowia. W próbie najliczniej reprezentowani byli mężczyźni (75%), osoby w wieku 30-39 lat (43%), pracownicy pracujący w zawodzie od 5 do 10 lat (29%) oraz pracownicy stacji pogotowia ratunkowego (89%). Wśród badanych dominowali ratownicy wykonujący pracę na terenie Szczecina oraz powiatu polickiego.

Z problematyką deficytu ratowników medycznych na rynku pracy związany jest charakteryzujący przedstawicieli tego zawodu potencjał migracyjny. Konkurencja ze strony innych, w tym zagranicznych pracodawców w kontekście oferowanego wynagrodzenia, stanowi poważne wyzwanie dla zarządzających placówkami ochrony zdrowia. W przypadku uczestniczących w badaniu pracodawców, jedynie 14% z nich wskazało konkurencję zagranicznych pracodawców jako bezpośrednie zagrożenie w zaspokajaniu potrzeb zatrudnieniowych. Jednak aż 57% wskazywało jako zagrożenie „zbyt wysokie oczekiwania płacowe osób zgłaszających chęć podjęcia pracy”. W ciągu najbliższych 3 lat zdecydowanie nie planuje pracy w zawodzie za granicą 39% badanych zachodniopomorskich ratowników medycznych. Jednak większość z nich takiej alternatywy nie wyklucza. Co więcej, połowa badanych zmieniła w ciągu 3 lat poprzedzających badanie swojego pracodawcę. Zdecydowana większość z nich uczyniła to ze względu na oferowane w innym miejscu wyższe wynagrodzenie. Z kolei respondenci, którzy zadeklarowali, że za 3 lata nie będą pracować w zawodzie ratownika medycznego (7% badanych) reprezentowali kategorię wiekową 30-39 lat.

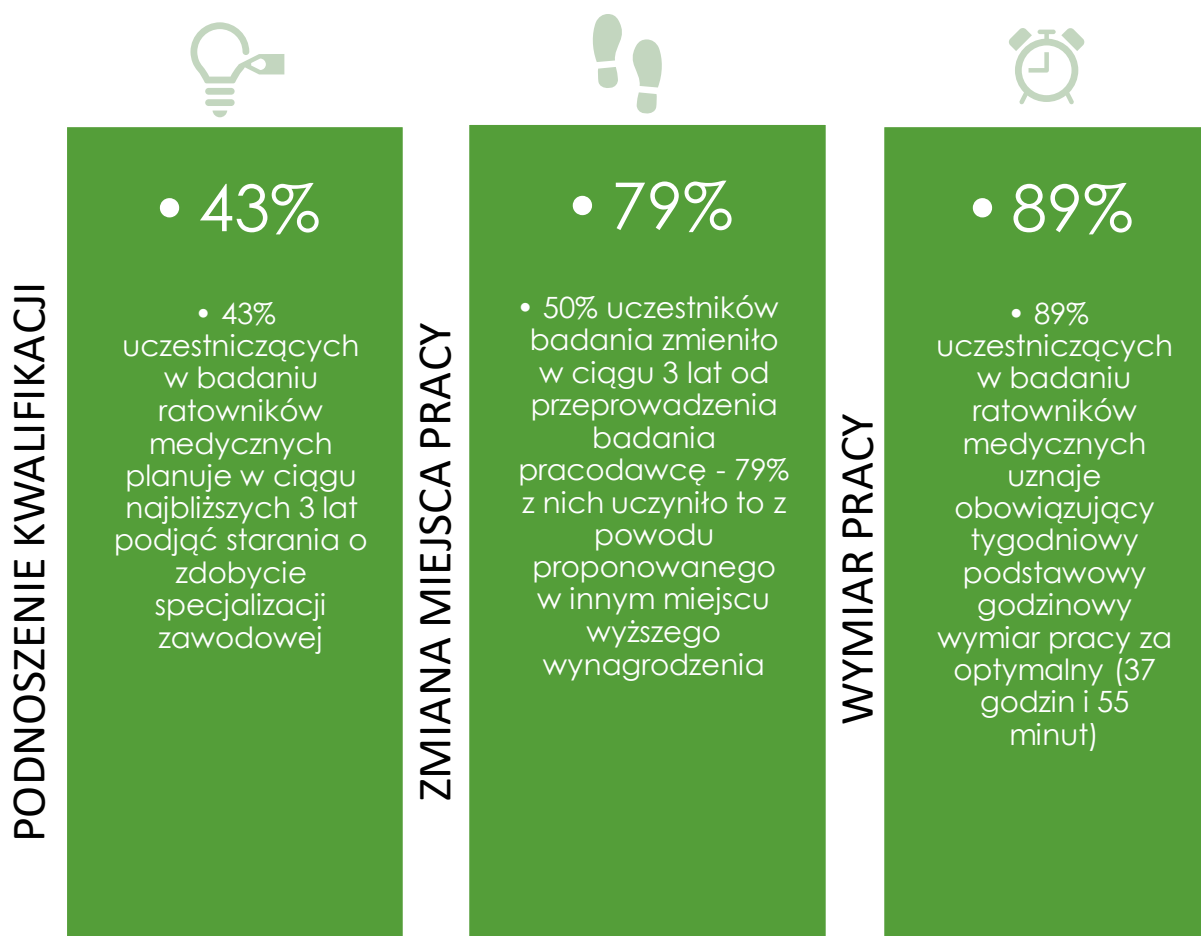
Rycina 3. Plany zawodowe badanych ratowników medycznych do 2025 roku

Źródło: Opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie badań własnych.

Jak wcześniej podkreślono, badanych ratowników medycznych cechuje relatywnie wysoki potencjał migracyjny. Spośród uczestniczących w badaniu przeprowadzonym w 2020 roku przez WUP w Szczecinie pielęgniarek, ponad połowa (52%) wykluczała alternatywę w postaci wyjazdu do pracy za granicę. W przypadku położnych, odsetek ten wyniósł 47%. Takie postawy wśród uczestniczących w badaniu w 2022 r. ratowników medycznych są wyraźnie rzadsze. Istotnym czynnikiem zachęcającym ratowników do wędrówek na rynku pracy jest poziom oferowanego w miejscu pracy wynagrodzenia. Należy jednak pamiętać, że badanie w 2020 roku zostało przeprowadzone w pierwszym roku pandemii, czyli dla pracowników ochrony zdrowia czasie pojawienia się nowych wyzwań zawodowych, a także nowych zagrożeń, co mogło mieć istotny wpływ na postawy związane z planowaniem ścieżki zawodowej.

Rycina 4. Wybrane opinie badanych ratowników medycznych na temat pracy w zawodzie

Źródło: Opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie badań własnych.

Uczestniczący w badaniu ratownicy medyczni zostali poproszeni o poddanie ocenie odgrywanej przez siebie roli zawodowej. Ocena dotyczyła korzyści i kosztów, które są z nią związane. Zabieg ten został zastosowany przez WUP w Szczecinie po raz pierwszy w 2020 roku, w ramach badania zachodniopomorskich pielęgniarek i położnych. Respondenci ocenili wówczas swoje role, jako obarczone wysokim ryzykiem zdrowotnym, z których wykonywaniem wiąże się duży wysiłek, które są społecznie ważne, a jednocześnie niesatysfakcjonująco nagradzane.⁷ Z podobną sytuacją mamy do czynienia w przypadku ratowników medycznych, którzy wzięli udział w badaniu w 2022 roku.

⁷ A. Frąckiewicz: Stan i perspektywy zachodniopomorskiego pielęgniarstwa i położnictwa w kontekście rynku pracy w opinii aktywnych zawodowo pielęgniarek i położnych, WUP w Szczecinie, Szczecin 2021, s. 31

Tabela 2 . Profil roli zawodowej ratownika medycznego

WYNAGRODZENIE						
bardzo niskie			2,82			bardzo wysokie
PRESTIŻ						
bardzo niski			2,54			bardzo wysoki
ZWIĄZANE Z WYKONYWANIEM ZAWODU KORZYŚCI DLA INNYCH LUDZI						
bardzo niskie					4,39	bardzo wysokie
NIEZBĘDNOŚĆ ZAWODU (WAŻNOŚĆ) DLA FUNKCJONOWANIA SPOŁECZEŃSTWA						
bardzo niska					4,82	bardzo wysoka
SATYSFAKCJA OSOBISTA NIEZWIĄZANA Z OTRZYMYWANYM WYNAGRODZENIEM (ZADOWOLENIE Z WYKONYWANYCH ZADAŃ, RELACJE Z LUDŹMI)						
bardzo niska				3,79		bardzo wysoka
ROZWÓJ OSOBISTY I MOŻLIWA DO ZREALIZOWANIA KARIERA ZAWODOWA						
bardzo niskie			2,11			bardzo wysokie
WPŁYW WYKONYWANEGO ZAWODU NA ŻYCIE PRYWATNE						
bardzo niekorzystny			2,89			bardzo korzystny
MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA ZDOBYTEJ WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH POZA MIEJSCEM PRACY						
bardzo niski poziom użyteczności				3,75		bardzo wysoki poziom użyteczności
RYZIKO ZDROWOTNE ZWIĄZANE Z WYKONYWANYM ZAWODEM						
bardzo niskie					4,68	bardzo wysokie
STRES ZWIĄZANY Z WYKONYWANYM ZAWODEM						
bardzo niski					4,89	bardzo wysoki
WYSIŁEK WKŁADANY W WYKONYWANIE ZAWODU (DOKSZTAŁCANIE, WYMAGANIA PRACODAWCÓW, ZMIANOWY TRYB PRACY ITP.)						
bardzo niski					4,89	bardzo wysoki

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań WUP w Szczecinie.

Zachodniopomorscy ratownicy medyczni jako bardzo wysokie ocenili poziom zagrożeń związanych z wykonywanym przez nich zawodem (tabela 2). Należy tutaj wymienić w pierwszej kolejności ryzyko zdrowotne oraz powiązany z nim stres związany z pracą. Warto także zwrócić uwagę na wskazywane przez badanych czynniki zniechęcające do wykonywania zawodu ratownika medycznego (tabela 3). W tym kontekście najczęściej wymieniano negatywne postawy pacjentów do pracowników ochrony zdrowia (71% badanych). Na drugim miejscu w zestawieniu znalazł się niewystarczający - w ocenie 46% badanych - poziom obowiązujących standardów bezpieczeństwa pracy. Wyłania się tutaj obraz roli zawodowej, której odgrywanie jest bardzo niebezpieczne, ale i kosztowne, o czym świadczą również oceny dotyczące wysiłku jaki jest wkładany w wykonywanie zawodu. W uzupełnieniu powyższych ustaleń należy dodać, że jako „najtrudniejsze”

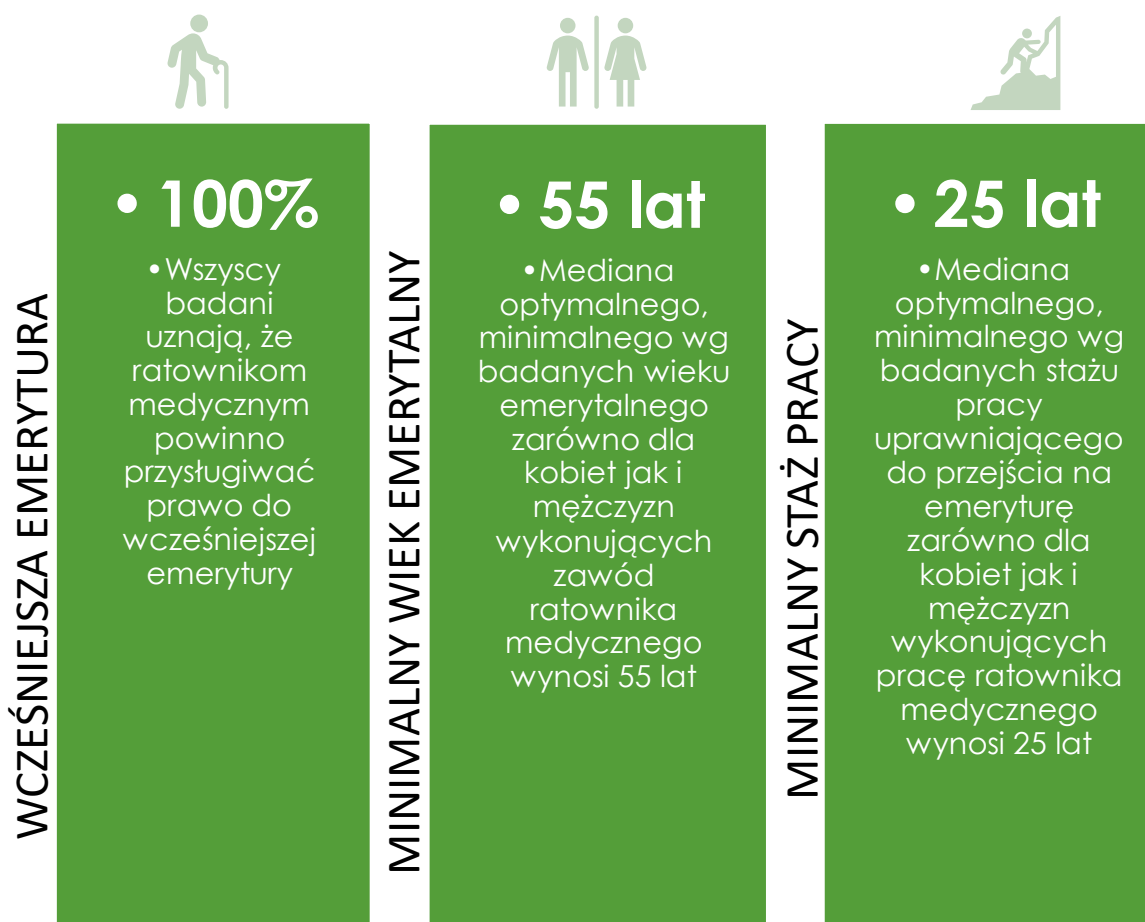
zostało ocenione przez 36% badanych, codzienne obcowanie z ludzkim cierpieniem. Jednocześnie nisko oceniany jest poziom wynagrodzeń otrzymywanych za pracę w zawodzie. Zdecydowana większość badanych jest przekonana, że ratownicy medyczni należą do jednych z najbardziej pokrzywdzonych pracowników w kraju pod względem otrzymywanego wynagrodzenia. Co więcej, tylko 11% badanych liczy na „satisfakcjonujące” podwyżki w ciągu najbliższych 5 lat. Narzuca się pytanie, gdzie badani ratownicy lokują źródła satysfakcji zawodowej? Mają one charakter niematerialny - są to: niesienie pomocy innym ludziom, a także poczucie bezpieczeństwa dotyczące utrzymania zatrudnienia. Podobnie jak w przypadku badanych w 2020 roku pielęgniarek, ratownicy w zdecydowanej większości (75%) uznają, że największą nagrodą związaną z ich pracą jest satysfakcja z pomocy udzielonej drugiemu człowiekowi. Ratownicy medyczni dostrzegają także związane z ich zawodem korzyści społeczne. Oceniają odgrywane przez siebie role zawodowe jako ważne i korzystne dla innych ludzi. Dość wysoko oceniają także możliwości wykorzystania posiadanych kompetencji zawodowych poza miejscem pracy.

Badani ratownicy medyczni w zdecydowanej większości (75%) uznają, że największą nagrodą związaną z ich pracą jest satysfakcja z pomocy udzielonej drugiemu człowiekowi.

Wyniki badania są niepokojące w kontekście zarządzania instytucjami ochrony zdrowia w zakresie ratownictwa medycznego. Pracujący w zawodzie z jednej strony są przekonani o doniosłości odgrywanych przez nich ról społecznych dla społeczeństwa w jednym z najważniejszych obszarów jego funkcjonowania, a z drugiej nie otrzymują informacji zwrotnej w postaci satisfakcjonującego wynagrodzenia, a także uznania społecznego (prestżu). Konsekwencją utrzymywania się takiej sytuacji może być pogłębianie się deficytu pracowników w zawodzie ratownika medycznego.

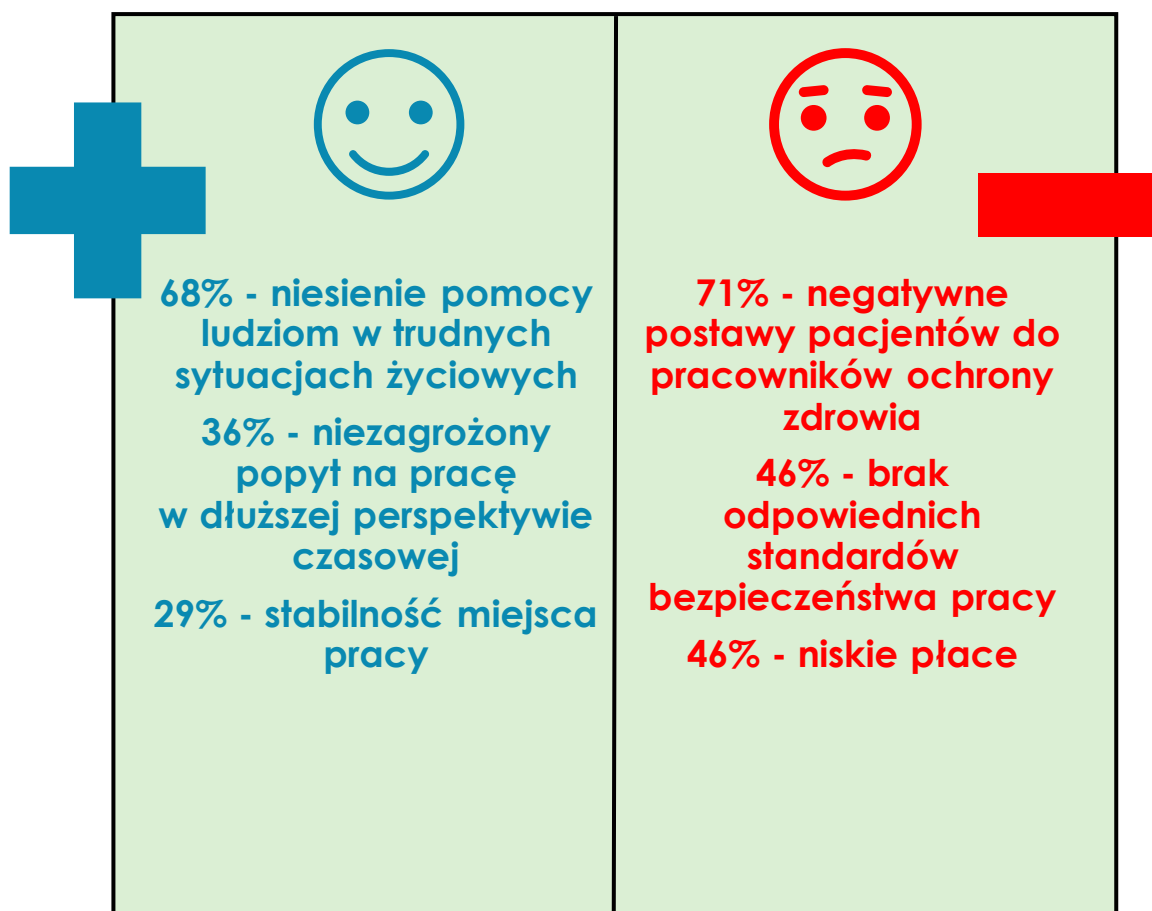
Rycina 5. Opinie badanych ratowników medycznych dotyczące minimalnych wymagań przejścia na emeryturę uwzględniające realia wykonywanego przez siebie zawodu

Źródło: Opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie badań własnych.

Wszyscy uczestniczący w badaniu ratownicy medyczni uznają, że ratownikom medycznym powinno przysługiwać prawo do wcześniejszej emerytury. Problematyka świadczeń emerytalnych wiąże się z określaniem minimalnego wieku emerytalnego oraz minimalnego stażu pracy, które umożliwiają nabycie praw do świadczenia. Badani ratownicy nie różnicują postulowanego minimalnego wieku, który powinien uprawniać do przejścia na wcześniejszą emeryturę w zależności od płci osoby wykonującej ich zawód. Mediana proponowanego wieku emerytalnego wynosi 55 lat. Z podobną sytuacją mamy do czynienia w przypadku minimalnego stażu pracy. Tutaj również mediana nie wskazuje na różnice w kontekście płci osoby odgrywającej rolę zawodową ratownika, a minimalny staż pracy powinien wg badanych wynosić 25 lat. Warto dodać, że wyniki wskazują na nieznaczną przewagę wśród badanych opinii o „wyższym poziomie świadczeń medycznych w zakresie ratownictwa medycznego udzielanym przez mężczyzn”. Z opinią taką zgodziło się 42% badanych. Przeciwnego zdania było 36% badanych. Należy pamiętać, że w próbie badawczej zdecydowanie dominowali mężczyźni (75%). Zdecydowana większość biorących udział w badaniu kobiet nie zgadzała się z tą opinią (71%), a pozostałe wybrały odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Tabela 3. Czynniki zachęcające i zniechęcające do pracy w zawodzie ratownika medycznego

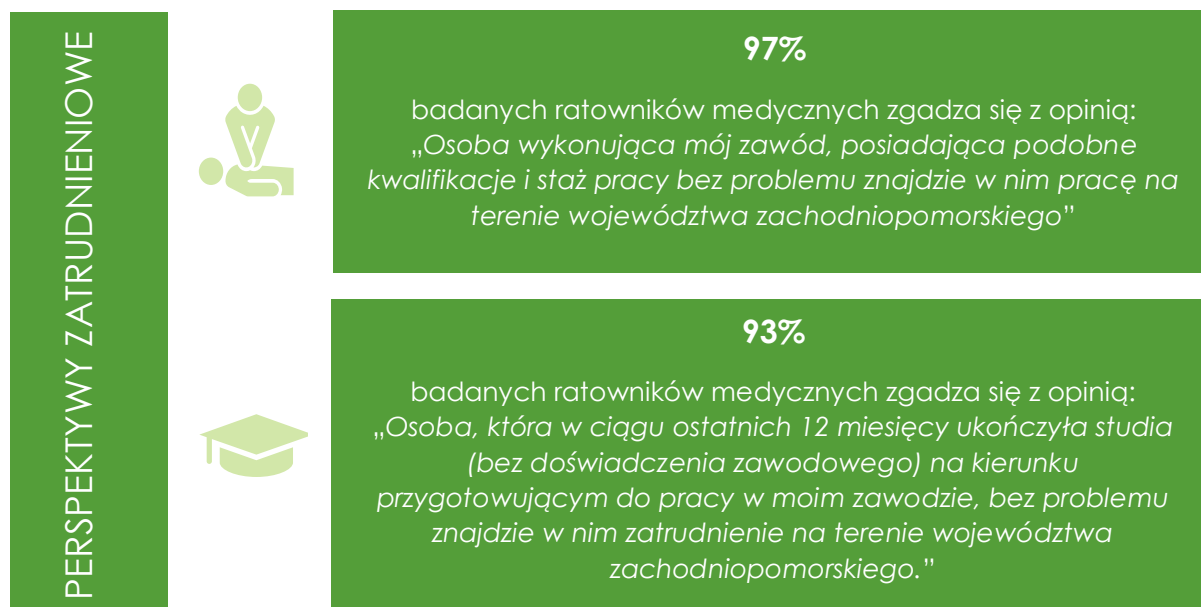
Źródło: Opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie badań własnych.

Badani zostali poproszeni o wskazanie związanych z pracą w zawodzie ratownika medycznego okoliczności zachęcających lub zniechęcających do jej kontynuowania lub podejmowania (tabela 3). **Spośród czynników zachęcających na pierwszym miejscu w zestawieniu znalazła się specyfika zawodu polegająca na niesieniu pomocy innym ludziom.** Badani ratownicy dostrzegają znaczenie odgrywanych przez siebie ról dla społeczeństwa (tabela 3), a także czerpią z tego powodu satysfakcję z wykonywanej pracy. Kolejnym czynnikiem podnoszącym atrakcyjność roli zawodowej, jest - zdaniem badanych - bezpieczeństwo miejsca pracy związane m.in. z „niezagrożonym popytem” na nią w dłuższej perspektywie czasowej. Warto zwrócić uwagę, że 97% badanych zgadza się z opinią, że osoba wykonująca zawód ratownika medycznego bez problemu znajdzie pracę na terenie woj. zachodniopomorskiego.⁸ Na podobnym poziomie oceniane są perspektywy zatrudnieniowe absolwentów (do 12 miesięcy od ukończenia szkoły) kierunku studiów ratownictwo medyczne – 93% badanych uznaje, że na terenie województwa pracę znajdują bez problemu. Z kolei zniechęcające aspekty roli zawodowej ratownika medycznego związane są przede wszystkim z bezpieczeństwem jej odgrywania. Jego deficyt deklaruje 46% badanych. Z kolei –

⁸ Postawy badanych dotyczące opinii „Osoba wykonująca mój zawód, posiadająca podobne kwalifikacje i staż pracy bez problemu znajdzie w nim pracę na terenie województwa zachodniopomorskiego.”

jak wcześniej wspomniano - 71% zwraca uwagę na – również związane z bezpieczeństwem - negatywne postawy pacjentów do pracowników ochrony zdrowia. Wysoką pozycję zajmuje w zestawieniu czynnik finansowy – niskie płace. Mamy tutaj do czynienia z kolejnym potwierdzeniem definiowania roli zawodowej jako niebezpiecznej i kosztownej dla odgrywających ją osób.

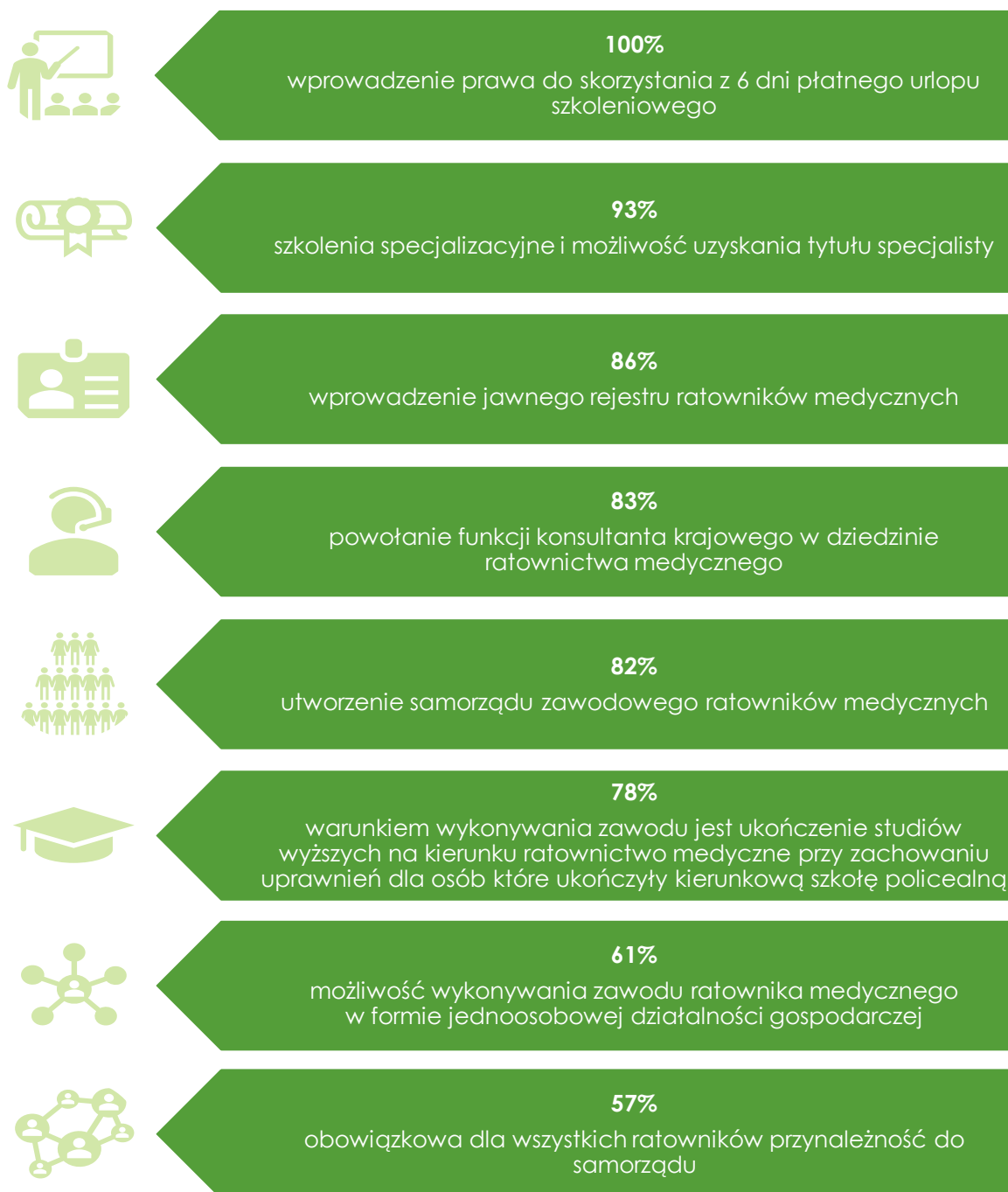
Rycina 6. Perspektywy zatrudnieniowe w opinii badanych ratowników medycznych

Źródło: Opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie badań własnych.

W czerwcu 2023 roku wejdzie w życie nowa ustawa o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych. Zarówno jej projekt, jak i zawarte w przyjętej ustawie rozwiązania były przedmiotem ożywionej debaty z udziałem przedstawicieli środowiska ratowników medycznych. Większość badanych pozytywnie oceniła wybrane nowe rozwiązania ustawowe. Z największą akceptacją spotkało się wprowadzenie 6 dniowego płatnego urlopu szkoleniowego (93% ocen zdecydowanie pozytywnych). Z kolei najmniej ocen pozytywnych dotyczyło wprowadzonego w ustawie obowiązku przynależności do samorządu ratowników medycznych (57%).

Wykres 7. Postawy badanych dotyczące wybranych zmian w ustawie o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych

Źródło: Opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie badań własnych.

IV. PODSUMOWANIE

1. Zarówno wyniki badania dotyczącego ratowników medycznych, jak i pielęgniarek i położnych (2020 rok) świadczą o **poważnym deficycie pracowników** w wymienionych zawodach medycznych w województwie zachodniopomorskim. Tylko w 43% objętych badaniem placówek, potrzeby zatrudnieniowe w zawodzie ratownika medycznego były w pełni zaspokojone.
2. Zdecydowana większość biorących udział w badaniu przedstawicieli placówek ochrony zdrowia jest przekonana, że **na koniec 2030 roku popyt na ratowników medycznych na rynku pracy będzie raczej wyższy od aktualnego** (71%). Pozostali badani spodziewają się popytu na poziomie zbliżonym do aktualnego.
3. Respondenci reprezentujący pracodawców zatrudniających ratowników medycznych poprawę podaży pracowników w tym zawodzie upatrują (57% wskazań) w realizacji następujących postulatów: **przywrócenie kształcenia w zawodzie ratownika medycznego na poziomie szkoły policealnej, poprawa bezpieczeństwa pracy w zawodzie, a także przeznaczenie większych środków z budżetu państwa i budżetów samorządowych na płace.**
4. W ciągu najbliższych 3 lat zdecydowanie **nie planuje pracy w zawodzie za granicą 39% badanych** zachodniopomorskich ratowników medycznych. Jednak większość uczestniczących w badaniu skorzystania z takiej alternatywy nie wyklucza.
5. Uczestniczący w badaniu ratownicy medyczni z jednej strony **uznają odgrywane przez siebie role społeczne jako doniosłe dla społeczeństwa w jednym z najważniejszych obszarów jego funkcjonowania (ochrona zdrowia), a z drugiej nie otrzymują informacji zwrotnej w postaci satysfakcjonującego wynagrodzenia, a także uznania społecznego (prestżu).**
6. Wszyscy uczestniczący w badaniu ratownicy medyczni uznają, że ratownikom medycznym **powinno przysługiwać prawo do wcześniejszej emerytury.** Bez względu na płeć mediana proponowanego wieku emerytalnego wynosi 55 lat, a postulowanego minimalnego stażu pracy wg badanych wynosi 25 lat.
7. Spośród czynników zachęcających do wykonywania zawodu ratownika medycznego badani ratownicy medyczni najczęściej wskazywali specyfikę zawodu polegającą na **niesieniu pomocy innym ludziom.** Z kolei 71% badanych ratowników zwraca uwagę na zniechęcające do wykonywania tej pracy **negatywne postawy pacjentów do pracowników ochrony zdrowia.**
8. Najlepiej ocenianym nowym rozwiązaniem ustawowym dotyczącym zawodu ratownika medycznego było wprowadzenie prawa do skorzystania z **6 dni płatnego urlopu szkoleniowego** (100% ocen pozytywnych). Na drugim miejscu w zestawieniu znalazły się **szkolenia specjalizacyjne i możliwość uzyskania tytułu specjalisty** (93%).

